

Het begin

Mijn vrouw Dagmar en ik hakten de knoop door. We wilden met onze dochter Niniek van bijna zes en zoon Luka van bijna vier naar het buitenland gaan. Het was alleen nog de vraag waar de internationale carrièretrein van Dagmar ons heen zou brengen en wanneer ik mijn baan zou opzeggen.

We namen niet overal genoeg mee. Geen Antwerpen, want te dichtbij. Geen Dubai, want te warm en te eentonig. Geen Johannesburg, want te ‘compound’. Liever geen Stockholm, want te donker in de winter en te licht in de zomer, en zeker geen Maastricht, want dan is het cultuurverschil te groot. De Amerikaanse multinational kwam met Praag op de proppen. We hoefden niet lang na te denken en gingen op pad.

In Tsjechië zijn de rollen binnen ons gezin duidelijk verdeeld. Dagmar gaat de ingestorte economieën van Centraal Europa te lijf. Ze zal voornamelijk op of rond vliegvelden te vinden zijn. En ik? Ik ben fulltime huisman. Omdat dit zo bijzonder is, had ik mij al in Nederland voorgenomen om regelmatig over mijn nieuwe rol te gaan schrijven. Ik hoor je denken ‘Bijzonder? Wat is er zo bijzonder aan het huismannenbestaan in deze geëmancipeerde tijd?’ Welnu, ik nodig je graag uit om een keer mee te gaan naar het plein van de Engelstalige internationale school in Praag en mee te tellen. Kijken of je een handvol krijgt als je alleen de huismannen meerekent. Gaat niet lukken. De zogenaamde expatcultuur is erg conservatief en houdt graag vast aan het ouderwetse rollenpatroon. De man wordt door zijn werkgever uitgezonden en zijn vrouw gaat al dan niet met tegenzin mee.

Als huisman val je op, tenminste op het schoolplein. Daar waar het bij mij nog weken zal duren voordat ik heb achterhaald welke moeder bij welk kindje hoort, is vanaf het begin duidelijk wie ik ben. Ik word in de eerste week door wildvreemde mama's benaderd die mij al bijzonder veel details over mijn kinderen weten te vertellen. 'Waarom was je niet bij de weekafsluiting van je zoon? Hij heeft een prijs gewonnen!', 'Jouw dochter wil bij ons komen spelen. Is het goed dat ik haar morgenmiddag meteen uit school meeneem?'

Prachtig allemaal maar ik heb geen idee wie ik tegenover mij heb.

Dus brabbel ik compleet overdonderd teksten als 'Sorry, ik zal zorgen dat ik er de volgende keer bij ben' of 'Tuurlijk, ik haal haar wel op'. Dat terwijl ik later in de auto naar huis bedenk 'Word je als ouder verwacht om bij de weekafsluiting te zijn?' of 'Waar haal ik mijn dochter in godsnaam op? Ik heb niet eens een telefoonnummer van de betreffende moeder'.

Allemaal erg verwarrend voor mij als beginnend huisman, in een vreemd land met een voor mij onbekende cultuur. Zoals gezegd, ik ga het maar eens opschrijven.

Toffels

Voor de mensen die Tsjechië niet zo goed kennen maar wel van plan zijn het te gaan bezoeken, is het onderstaande wellicht een nuttig weetje. Tsjechen zijn erg gehecht aan pantoffels. Zodra ze hun huis betreden, gaan de schoenen uit en wordt er alleen nog maar getoffeld. Dit gebruik is niet eens zozeer Tsjechisch maar zie je in de meeste Europese landen terug, waar de kerst gewoon wit is en de snelheidslimieten als een door de regering opgelegde formaliteit worden beschouwd.

Het is een erg hygiënische maatregel waar we in Nederland nog wat van kunnen leren. In ons land is het de gewoonste zaak van de wereld dat je met schoenen aan de woonkamer binnenmarcheert.

Ook als je net buiten op de stoep over een tapijtje hondendrollen hebt gebanjerd.

Toffelen wordt in Tsjechië erg serieus genomen.

Het is de bedoeling dat je als gast meteen bij het betreden van het huis je schoenen uitdoet en een aangeboden paar toffels van de gastgevers aantrekt. Echte hardcore toffelaars hebben zelfs een eigen paar toffels bij zich, dat meteen na de begroeting triomfantelijk uit een plastic draagtas tevoorschijn wordt getoverd.

De Übertoffelaar maakt het helemaal bont en heeft voor iedere ondergrond een apart setje. Eén paar voor plavuizen, één voor parket en één voor tapijt.

Hadden wij dit maar geweten toen wij voor het eerst op bezoek gingen bij onze Tsjechische burens.

Ons van geen kwaad bewust liepen we met modderige bergschoenen, uitgerust met overdreven profielzolen, zo de woonkamer binnen.

Het ontbrak er nog aan dat ze een hoogpolig tapijt op de vloer hadden liggen. Het decoratieve wc-matje had na die avond in ieder geval z'n langste tijd gehad. Het moet aan de flinke hoeveelheid zelfgebrande slivovice ⁽¹⁾ hebben gelegen dat het die avond nog gezellig is geworden.

Skiën

De kinderen hebben vakantie. Geen idee waarom. Ze doen hier niet aan carnaval, het is nog lang geen Pasen en de leraren en kinderen zijn nog volledig fit van drie weken kerstvakantie.

Toch is het vakantie en na een kort familieberaad besluiten we om een lang weekend naar de bergen te gaan. Rokytnice om precies te zijn. Een ingeslapen dorpje in het Reuzengebergte dat midden december uit een zomerslaap ontwaakt en zich met tegenzin aan de wintersporters overlevert.

In tegenstelling tot de omliggende dorpjes Splinderuv Mlyn en Harrachov vind je er geen groot resort, uitgaansleven of moderne skilift. Je hebt er kleine familiehotels, pensionnetjes, een chagrijnig supermarktje, een beroerd wegdek en veel chalupas, de Tsjechische variant van een vakantiehuisje⁽²⁾.

Eén ervan hebben we weten te bemachtigen en we maken ons op voor vier dagen rustig skiën. Dat gaat precies twee dagen goed.

Op zaterdagochtend wordt het dorpje opgeschrikt door de eerste van een, wat later bleek, aanhoudende stroom auto's.

Zien we dat goed?

Gele nummerplaten, Leaseplanstickertjes en blikken erwtensoep in de achterbak? Jawel. Er is een Nederlandse invasie op handen en niemand die het kan tegenhouden. Welke onverlaat heeft Rokytnice in de OAD wintersportgids geplaatst?

Met veel lawaai stromen de kersverse toeristen uit hun auto's om zich meteen te storten op de vriendelijke meneer van de skiverhuur, de slecht gehumeurde caissière van de buurtsuper en de naar alcohol ruikende kaartjesverkoper en manager van de skilift.

Binnen enkele uren zijn de pistes bezet door een slecht skiënd en luidruchtig oranje legioen.

De lunch loopt naadloos over in een nog schreeuwerigere après-ski. 's Avonds is er veel consternatie in de plaatselijke pizzeria als een aantal van onze landgenoten erachter komt dat er niet met euro's kan worden betaald en dat een deel van het personeel liever niet in het Duits wordt aangesproken. Met name de harde commanderende toon die daarbij wordt gebruikt, valt verkeerd.

Met het schaamrood op de kaken wend ik mij tot onze tafelgenoten, een Engels expatgezin met wie wij samen vakantie vieren.

'Neem het ons alsjeblieft niet al te zeer kwalijk. Zo doen we anders nooit als we op vakantie zijn. Echt niet. Bovendien, je moet die Tsjechische toeristen eens zien als ze naar Nederland komen. Dat is niets vergeleken bij dit.'